

Republika Srbija
Ministarstvo Finansija



Informacija o paketu mera za stabilizaciju javnih finansija i oporavak privrede

Beograd

8.10.2013.

ZATEČENO STANJE

Period od 2008. godine do danas

Neodgovorna i netransparentna ekonomska politika u zadnjih 10 godina, a naročito od početka svetske ekonomske krize 2008. godine.

Hroničan deficit od 4.5 do 6.5% od 2009. godine do sada.

Javni dug porastao sa 29% na 58% od 2008. godine, sa rastom efektivne **kamate** od ~5 puta od 2008. godine, na skoro milijardu evra (10% svih troškova) u 2013. godini; na kraju 2013. godine mi ćemo imati najveći javni dug kao % BDPa u regionu osim Mađarske i Slovenije i bićemo daleko iznad zakonskog limita od 45%.

Novac je trošen na krpljenje rupa i održavanje socijalnog mira, a ne za reforme i razvoj.

Struktura troškova u budžetu je takva da:

- 28% (4.4 milijarde eura) odlazi na dotacije PIO fondu, što je, ukoliko adekvatno poredimo, duplo više kao udeo u BDPU nego u zemljama u regionu (1.4 mlrd eur)
- 27% (4.2 milijardi eura) odlazi na plate u javnom sektoru
- 5-10% (1-2 milijarde evra) odlazi na subvencije, od čega se oko polovina ne vidi u budžetu

2013. godina

Makroekonomska situacija je teža nego u poslednjih nekoliko godina (jer je svet iskoristio priliku da izađe iz krize), nema više lakog i jeftinog zaduživanja (cene zaduživanja su otišle i do 2% naviše, što je na ukupnu masu našeg duga rast kamata od ~400 mn EUR)

Rebalans budžeta od 3.3% u novembru prošle godine na 4.7% usled projekcija prihoda promašenih za skoro milijardu eura (preko 10%)

3.5 milijardi eura nepovučenih kredita i nejasni prioriteti u traženju novih

4 različite cifre za deficit za 2013. godinu, **investitori zbunjeni**

Subvencije povlašćenima se daju na neadekvatan način

2014. i dalje

Breme za 2014-17. je već stavljeno, procenjuje se na između 0.5 i 1.0% po godini (tj., mi smo sebi do sada već vezali **kamen oko nogu težak skoro 1.5 milijardi eura, odnosno oko 0.5 milijardi eur godišnje**)

Garancije JP koje dospevaju sledeće godine na teret države, najpre Srbijagasa

Intervencije neophodne da se rekapitalizuje **bankarski sektor**

Bez obzira na politički trenutak, duboke ekonomske mere potrebno je sprovesti odmah. U suprotnom, bez obzira na trenutnu likvidnost i preko milijardu evra na računima, ulazak u sledeću fiskalnu godinu bez reformi, predstavljao bi uvod u bankrot do kraja sledece godine. Prema proračunima, nesprovođenje reformi javnih finansija dovelo bi do deficita od 8-9% BDP-a u 2016. godini dok bi javni dug u istoj godini premašio 30 milijardi EUR ili 85% BDP-a...

CILJEVI

Stabilizacija javnog duga u 2016-2017. godini kroz dve paralelne aktivnosti

Smanjenje fiskalnog deficita (na 2-3% BDP u 2017. godini (uz pesimističan scenario u kome država na sebe preuzima veći deo garancija JP))

Ubrzanje privrednog rasta

Javni dug u 2016-2017. se stabilizuje ispod 75%, uključujući pesimistične procene za troškove restitucije

Unapređenje konkurentnosti privrede i njen rast kroz makroekonomsku stabilizaciju i poboljšanje ambijenta poslovanja do nivoa realnog godišnjeg rasta BDP-a od 3-5% u 2016-2017. Godini. Najveći deo korekcije predviđa se tokom 2014. godine, ali će neki već od početka godine krenuti da osećaju boljitak: naročito oni koji posluju u privatnom sektoru, oni koji tržišno uspešno posluju u javnom sektoru, ili oni najbolji u javnoj administraciji, školstvu i zdravstvu

MERE ZA STABILIZACIJU U 2013 – 2014. GODINI

(1) Smanjenje mase zarada u javnom sektoru

Zašto javni sektor:

Prema preliminarnim podacima unesenim u centralni registar, procenjuje se da je u javnom sektoru znatno više zaposlenih nego što se inicijalno pretpostavljalo. Plate u javnom sektoru su za 30-35% veće nego u privatnom.

Suština mere:

Smanjenje od 20% na neto zaradu iznad 60,000 dinara, i smanjenje od 25% na neto zaradu iznad 100,000 dinara.

Takođe:

Hitno usaglašavanje plata u agencijama sa ekonomskom realnošću i ukidanje naknada za članstvo u različitim upravnim odborima, pre svega državnih institucija.

Tabela:

Sadasnja plata	Smanjenje plate	Buduca plata
10.000	-	10.000
20.000	-	20.000
23.000	-	23.000
30.000	-	30.000

40.000	-	40.000
50.000	-	50.000
60.000	-	60.000
70.000	2.000	68.000
80.000	4.000	76.000
90.000	6.000	84.000
100.000	8.000	92.000
110.000	10.500	99.500
120.000	13.000	107.000
130.000	15.500	114.500
140.000	18.000	122.000
150.000	20.500	129.500

Rezultati ove mere su uštede od oko 100-150 miliona eura, odnosno 0.3% BDPa

Kroz reorganizaciju javnog sektora, koja će otpočeti odmah, a na kojoj će se intenzivno raditi u 2014. godini, postići će se usaglašavanje platnih razreda i koeficijenata onih na državnoj plati i stvoriti sistem vrednovanja uspešnih.

(2) Povećanje prihoda

Zašto prihodi:

Prihodi precenjeni za preko milijardu evra u 2014. Godini.

Suština mere:

Povećanje PDV-a sa 8% na 10% i prevođenje dela neegzistencijalnih dobara sa niže na standardnu stopu. U praksi, to znači da će prosečna potrošačka korpa od oko 65 hiljada dinara poskupeti oko 450 dinara.

Sistemska borba protiv sive ekonomije kroz 4 skupa aktivnosti PU:

- **Uvođenje jedinstvenog elektronskog obrasca za naplatu svih dažbina na dohotke fizičkih lica**
- **Online kontrola fiskalnih računa**
- **Pojačanje terenske kontrole**
- **Reorganizacija poreske uprave**
- **Aktivnosti na presecanju kanala šverca akciznih proizvoda – duvana i nafte**

Rezultati povećanja PDVa su dodatni prihodi od više od 200 miliona eura, odnosno 0.6% BDPa, dok se suzbijanjem sive ekonomije i ilegalne trgovine akciznim proizvodima može ostvariti dodatnih 150 miliona eura, odnosno oko 0.4% BDPa.

(3) Smanjenje subvencija javnim preduzećima

Zašto subvencije:

Nivo dvostruko do trostruko veći nego u evropskim zemljama. Netransparentan način dodele i trošenja subvencija (nepoduktivne) koji privileguje najčešće one najbliže političkom režimu.

Suština mere:

Završetak privatizacije 179 preduzeća u restrukturiranju u toku 2014. godine, kao i inteziviranje aktivnosti na restrukturiranju velikih javnih i lokalnih komunalnih preduzeća. Brisanje Člana 37 Zakona o budžetu u budžetu za sledeću godinu radi povećanja transparentnosti – davanje garancija Fondu za razvoj. Nastavak subvencionisanja kredita privredi i, u smanjenom obimu subvencija za investicije i zapošljavanje.

Rezultati ove mere će zavisiti od dinamike i načina restrukturiranja javnih preduzeća i neće biti vidljiv u 2014. godini, ali strukturni efekat smanjenja subvencija „ispod i iznad crte“ koji će se videti u srednjem roku ide i preko 300-400 mn evra (1 % BDPA).

(4) Uštede na robama i uslugama

Suština mere:

U izradi budžeta za 2014. godinu, svakom ministarstvu je predviđeno nominalno umanjeње od 10 % za troškove roba i usluga u odnosu na rebalans iz 2013.

U srednjem roku, kroz reorganizaciju javnog sektora, troškovi će biti predviđani programski i njihovi efekti praćeni. U praksi, svako ministarstvo će odrediti i postaviti svoje prioritete, ali će morati da snosi svoj deo uštede.

Rezultati ove mere će biti u visini od oko 30-40 miliona evra

(5) Korišćenje jeftinijih kredita

Traganje za jeftinijim izvorima finansiranja.

U zavisnosti od uslova, svaka milijarda evra kredita koju iskoristimo za refinansiranje kredita nam donosi do 150 miliona evra ukupne uštede u toku 3 godine.

Deo novca za investicije će se koristiti na pravi način, uz učešće privatnih investitora u upravljanju sredstvima i biznisom.

(6) Promena poslovnog ambijenta

Do promene će doći stabilizacijom makroekonomskog okvira i potencijalnim aranžmanom sa MMFom.

Suština mere:

Promena Zakona o radu, u cilju povećanja fleksibilnosti tržišta rada.

Pojednostavljenje procesa izdavanja građevinskih dozvola i drugih ključnih procesa za poslovanje (npr. Zakon o naknadama).

Promena modela infrastrukturnih investicija.

Priotizacija ključnih projekata na nivou države, kako bi se osiguralo njihovo sprovođenje.

Veći udeo JPPa sa zapošljavanjem domaće industrije umesto države kao investitora.

Aktivno privlačenje investicija.

Strukturne reforme u toku 2014. sa efektima od 2015.

- **Reforma sistema socijalne zaštite** u cilju povećanja pokrivenosti i iznosa socijalne pomoći, uz povećanje ukupnih izdataka iz budžeta od minimum 50% u odnosu na sadašnji nivo (60 mn EUR povećanja)
- **Reforma državne uprave**
 - Uvođenje jedinstvenih platnih razreda u javnom sektoru kojima bi se usaglasili koeficijenti u različitim delovima
 - Promena Zakona o državnim službenicima u cilju revidiranja kriterijuma za prijem u radni odnos u državnoj upravi kao i preciziranja kriterijuma za napredovanje
- **Nastavak reforme penzionog sistema**
 - Nastavak indeksacije penzija u 2015. i 2016. godini od po 0.5% dva puta godišnje
 - Postepeno približavanje granice penzionisanja za žene onoj za muškarce, do 63 godine do 2020. godine
 - Penali za odlazak u penziju pre ispunjenja starosne granice
- **Reforma poreskog sistema**
 - Ukidanje investicionog poreskog kredita kod poreza na dobit preduzeća i revidiranje ostalih olakšica kod poreza na dobit
 - Razmatranje temeljnije poreske reforme u cilju podsticanja investicija, izvoza i zapošljavanja
- **Zdravstvo, školstvo i nauka**, kao stubovi održivog razvoja Srbije na dugi rok, će imati specijalan tretman sa posebnim fokusom na povećanju učinkoviti tih sistema

Rezultati koje očekujemo

- **Makroekonomska stabilizacija:** “smanjiti se da bi rasli“ scenario
- Ukupna **strukturna fiskalna konsolidacija** od više od 4.5-5.0% do 2017. godine (više od 1.5 milijarde evra), od čega skoro polovina u 2014. godini
- Poboljšanje pozicija Srbije na listama **konkurentnosti** i poboljšanje uslova za poslovanje već s početkom 2014. godine
- Pozitivnije okruženje za **priliv investicija i rast zapošljavanja u privatnom sektoru** već od druge polovine 2014. godine